

Szegedi Tudományegyetem

Történelemtudományi Doktori Iskola

Az akkreditációs monitoreljárásban közreműködő
látogató bizottság jelentése

*A MAB Testülete 2022. április 22-i ülésén hozott
2022/4/V/2. sz. határozat melléklete*

Tartalomjegyzék

I. Előzmények.....	3
II. A látogató bizottság javaslata az akkreditációt illetően.....	3
III. A monitorfeltételekkel kapcsolatos intézkedések értékelése	3
ESG 1.1 Minőségbiztosítási politika.....	3
ESG 1.2 és 1.9 A képzési programok kialakítása és jóváhagyása, folyamatos figyelemmel kísérése és rendszeres értékelése	4
ESG 1.3 Hallgatóközpontú tanulás, tanítás és értékelés	4
ESG 1.4 A hallgatók felvétele, előrehaladása, tanulmányaik elismerése és a képesítés odaítélése.....	5
ESG 1.5 Oktatók	5
ESG 1.7 Információkezelés.....	6
ESG 1.8 Nyilvános információk.....	6
IV. Látogató Bizottság.....	7
V. Melléklet.....	8
V.1 Értékelőlap	8

I. Előzmények

A Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság (továbbiakban: MAB) a felsőoktatási minőségbiztosítás európai sztenderdjei (Standards and Guidelines in the European Higher Education Area, ESG) alapján értékelte a Szegedi Tudományegyetemen működő Történelemtudományi Doktori Iskola (D105) minőségbiztosítási rendszerét. Ennek eredményeként a MAB Testülete 2020/2/IX/2/2. sz. határozatával 2022. tavaszán lefolytatandó monitorvizsgálat mellett akkreditálta 2025. február 21-ig.

A doktori iskola határidőre megküldte a monitoreljáráshoz szükséges beszámolót, melyet a Látogató Bizottság (továbbiakban: Bizottság) megvizsgált. A Bizottság a benyújtott dokumentum alapján helyszíni látogatás/online interjúk lefolytatását nem tartotta szükségesnek.

II. A látogató bizottság javaslata az akkreditációt illetően

A Bizottság a DI által benyújtott monitorbeszámoló, és az ahhoz kapcsolódó dokumentumok áttekintése alapján egyértelműen pozitív képet kapott arról, hogy a DI komoly fejlesztési tevékenységeket hajtott végre a működését érintően az elmúlt két évben. Mindenképpen előremutatóak a megtett intézkedések, amelyek jellemzően összhangot tükröznek az ESG-kritériumrendszer szempontjaival is.

Előljáróban szükséges megjegyezni, hogy a pandémia és az intézményi modellváltás az elmúlt években alaposan befolyásolta a DI munkáját, amelynek következtében több intézkedésének a gyakorlati megvalósítása csak most kezdődhetett meg. Ezt a két tényezőt az értékeléskor feltétlenül figyelembe kellett vennie a Bizottságnak.

Annak érdekében, hogy a DI a megkezdett fejlesztési tevékenységeit a továbbiakban is hatékonyan tudja folytatni: a Bizottság megfogalmazta észrevételeit, javaslatait, amelyek támogatólag kívánnak hozzájárulni ezen folyamatokhoz.

A Bizottság a Történelemtudományi Doktori Iskola monitorbeszámolóját elfogadja és javasolja az akkreditációs hatály fenntartását.

III. A monitorfeltételekkel kapcsolatos intézkedések értékelése

ESG 1.1 Minőségbiztosítási politika

A minőségbiztosítás terén a DI sokat lépett előre, a megtett intézkedések, az elkészített dokumentumok ezt egyértelműen alátámasztják, így a monitorfeltételek többségében megfeleltnek ítélték a DI részéről megfogalmazott válaszok. Elkészült az új, aktualizált

Minőségbiztosítási és Fejlesztési Terv, amit nyilvánossá is tettek. Ehhez azonban nem kapcsolódott konkrétan megfogalmazott minőségpolitika mint önálló formális dokumentum, sem intézményi sem DI szintjén, ami viszont mindenképpen kívánatos lenne, tekintettel az ESG 1.1 szakaszában rögzített elvárásokra. A Küldetésnyilatkozat megfogalmazásra került ugyan, azonban az nem tekinthető egyenértékűnek a minőségpolitikával. A doktori iskola mint szervezeti egység szintjén nem elvárás külön minőségpolitika megalkotása, de intézményi szinten elérhető kell, hogy legyen egy önálló alapidokumentum, ami utal az ESG-re, és abban egyértelműen beazonosítható a doktori képzésre kiterjedő hatály.

Részlegesen felelt meg a DI a Minőségbiztosítási és Fejlesztési Terv egzaktabbá tétele terén. Az elkészült Minőségbiztosítási és Fejlesztési Tervben konkrét, mérhető minőségcélokat kell definiálni, és hozzárendelni az azokhoz kapcsolódó indikátorokat, továbbá ki kell jelölni feladat-felelősöket, határidőket, amelyeket folyamatosan felügyelet alatt kell tartani, értékelni, elemezni és visszacsatolni az eredményeket a működés megfelelő pontjaihoz.

Megtörtént a hallgatók bevonása a minőségbiztosítási folyamatokba. A hallgatói képviselő tagja a DI Tanácsának, illetve előremutató módon a DI tervezési programtanács szintjén is biztosítani a hallgatói érdekképviseletet.

ESG 1.2 és 1.9 A képzési programok kialakítása és jóváhagyása, folyamatos figyelemmel kísérése és rendszeres értékelése

A képzési programok terén megfigyelhető azok folyamatos figyelemmel kísérése és a rendszeres értékelésükre való törekvés. Ugyanakkor az egyes doktori programokhoz tartozó képzési tervek felépítése összehangolásának – magyar és angol nyelven – terén a DI részlegesen felelt meg. Továbbra is vannak apróbb anomáliák, egyenetlenségek, pontatlanságok (pl. a Contemporary History program Training Plan c. dokumentum szinte teljesen magyar, valamint maga a tantervi háló – feltehetően véletlenül – a Medievisztika programhoz tartozik). Az anyag átláthatóbb, rendezettebb is lehetne, igaz, ezen sokat dolgoztak az elmúlt évek során.

A képzési terv alakításába, értékelésébe, felülvizsgálatába a hallgatókat is bevonják. Alkalmazzák az OMHV-t, a hallgatói képviselő bekapcsolódik a szabályozások megalkotásába.

ESG 1.3 Hallgatóközpontú tanulás, tanítás és értékelés

Hallgatóközpontú tanulás, tanítás és értékelés: a hallgatói elégedettségmérés terén a DI részlegesen felelt meg. Jóllehet megindult a szervezett hallgatói elégedettségmérés, de az az SzTE BTK egységesen szervezett és működtetett rendszere (OMHV) alapján működik. Ez azonban nem válthat ki minden visszajelzést: a doktori kurzusokról és oktatói munkáról való elégedettség mérésén túlmenően is szükséges törekedni arra, hogy a DI tevékenységéről, így

a témavezetésről, a témavezetőről, a képzésről stb. is konkrét véleményt formálhasson a hallgató.

A formális fellebbezési lehetőségek szabályzatba foglalása megtörtént; megalkották és nyilvánossá tették a Kreditátviteli és Fellebbezési Bizottság Működési Szabályzatát.

ESG 1.4 A hallgatók felvétele, előrehaladása, tanulmányaik elismerése és a képesítés odaítélése

A monitorfeltételt a DI teljesítette: a felvételizők számára készítettek egyértelmű, nyilvános tájékoztató anyagot a várható önköltségről. Az angol önköltség összegét is nyilvánosan közlik.

ESG 1.5 Oktatók

Az SzTE BTK-n bevezették a hallgatói visszajelzési rendszert (OMHV) a hallgatók bevonásával, a PhD-képzés sajátosságainak figyelembevételével. A gyakorlati megvalósítás ebben a félévben kezdődött meg. A visszajelzéseket becsatornázzák az oktatók teljesítményértékelésébe és a képzési programok fejlesztésébe.

Az oktatók teljesítményének mérése az SZTE-n kialakított teljesítményértékelési rendszer (TÉR), valamint az OMHV során alkalmazott kérdőívek alapján valóban világosabbá, pontosabbá válik. A tudományos munka ezáltal szorosabban nyomon követhető. A DI Tanácsa rendszeresen, évente értékeli az iskola tagjainak tudományos és oktatói munkásságát.

A témakiírások terén a programtanácsok törekednek arra, hogy rendszeresen, szabályzat szerint négyévente áttekinthessék azokat. Mindazonáltal vannak anomáliák, a honlapon az egyes programok alatt felsorolják a témákat, de azok, s azok száma, a témakiírók jelenleg nincsenek összhangban az ODT-vel, ahol rendszeresebben frissíteni kellene az adatokat. Az oktatói terhelés egyenlő elosztásának vizsgálata ilyen rövid idő alatt nem vizsgálható.

A témakiírás, témakiírói megbízás alapfeltételeinek rögzítése terén a DI részlegesen felelt meg: jelenleg nem egyértelműen szabályozott a követelményrendszer. Törekedni kell arra, hogy tudományterületileg mérhető kritériumok alapján lehessen valaki témakiíró, világosan megfogalmazott teljesítmény mentén, akár kitérve az egyedi elbírálást igénylő esetekre is. A témakiíró törekedjen arra, hogy aktívan jelen legyen hazai és nemzetközi tudományos platformokon, együttműködésekben, rendszeresen és magas színvonalon folytasson magyar és idegen nyelvű publikációs tevékenységet. Ameddig átlátható és rögzített a kiválasztási folyamat: az egyes speciális, egyedi esetekben a szükséges tudományos teljesítményt a programtanácsok is meghatározhatják, tekintettel a bölcsészettudomány sajátos jellegére.

Érdemes meghatározni, hogy rendezett MTMT- és ODT-adatlappal bíró oktató vezethet témát.

ESG 1.7 Információkezelés

Meghatározásra került ugyan az adatgyűjtésre vonatkozó tényezők köre, viszont azokhoz indikátorokat nem adtak meg, így egyelőre nem látszik teljesen biztosítottnak az adatgyűjtés, elemzés és visszacsatolás egysége. Ennek okán ezen a területen a DI részlegesen felelt meg. Továbbra is javasolt ezt a folyamatot is pontosabbá, egzaktabbá tenni, ahhoz kapcsolódóan eljárásrendet kialakítani és működtetni.

A hallgatók, oktatók, nem oktató személyek bevonása az adatszolgáltatásba, elemzésbe, intézkedések tervezésébe megtörtént: a DI Minőségbiztosítási és Fejlesztési Tervében vannak erre vonatkozó utalások. Mind a három csoport részt vesz az adatszolgáltatásban, intézkedések tervezésében. Bizonyos feladatoknak vannak hivatalból felelősei. A gyakorlati megvalósulás a későbbiekben fog realizálódni. A fent jelzett okok miatt ennek értékelése jelen helyzetben még nem lehet reális.

A végzett hallgatók életútjának tudatos nyomon követését a DI megkezdte, a monitorbeszámoló elemzi is az eddig beérkezett adatokat. A végzettek elhelyezkedéséről valóban részletes beszámolót tettek már most közzé a DI honlapján.

ESG 1.8 Nyilvános információk

A nyilvános információk terén a DI teljesítette a honlap gondozását és frissítését angol nyelven is. Bár a DI honlapja nagyon sokat fejlődött, a részlegesen megfelelt minősítés alapja, hogy mind a DI, valamint az SzTE Doktori Intézet honlapján is vannak még javítandó elemek: csakis magyarul megnyíló felületek, hibaüzenetek, téves oldalakra irányító linkek stb. Fontos lenne a DI honlapján – akár link formájában – elhelyezni az Egyetemi Doktori Szabályzatot is.

A DI angol nyelvű honlapján egy angol összefoglaló dokumentum készült a hallgatóknak, de ez nem pótolja azt, hogy angolul jelenleg nem érhető el a DI Működési Szabályzata, a Képzési Terv, ill. a Minőségbiztosítási és Fejlesztési Terv.

Megfelelt a DI abban, hogy a DI Tanácsának, programtanácsának a névsorát nyilvánossá tette. Fontos lenne, hogy a hallgatói képviselő nevét is feltüntessék.

Kisebbségi anomália, hogy az ODT és a honlap adatai több esetben nem egyeznek meg, más a témakiírók száma, egyes oktatóknak nincs ODT-adatlapjuk, vagy az hiányos, évek óta nem frissített.

A működő co-tutelle képzésekről külön tájékoztatás ugyan nincs, de bizonyára a DI nyilvánosan elérhető külföldi kapcsolatai között tüntették fel. A „Double degree, co-tutelle”-nél is 404-es hibaüzenet olvasható.

Az együttműködési megállapodások a bevezetésben megjelölt okok miatt nehezen haladtak előre, itt látszik törekvés ennek javítására.

IV. Látogató Bizottság

A Bizottságot a MAB Testülete nevezte ki 2019. szeptember 13-i ülésén, és a következő tagokból áll:

Elnök: Bárány Attila egyetemi tanár, Debreceni Egyetem

Tagok:

Dányi Beatrix szakreferens, Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság

Draskóczy István ny. egyetemi tanár, Eötvös Loránd Tudományegyetem

Miskolciné Mikáczó Andrea egyetemi docens, Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Molnár Dániel doktorandusz, Debreceni Egyetem

V. Melléklet

V.1 Értékelőlap

Szegedi Tudományegyetem, Történelemtudományi Doktori Iskola (D105)		A monitorbeszámoló alapján a hozott intézkedés, fejlesztés:			
SZTENDERD	Monitorfeltételek a MAB Testület 2020/2/IX/2. sz. határozata alapján	MEGFELELT	RÉSZLEGESEN MEGFELELT	NEM FELEL MEG	NINCS EGYÉRTELMŰ INFORMÁCIÓ
1.1 Minőségbiztosítási politika	Minőségpolitika megalkotása, nyilvánossá tétele.				X
	Minőségbiztosítási szabályzat aktualizálása, az intézményi szabályzattal összhangban.	X			
	A Minőségbiztosítási terv egzaktabbá tétele, konkrétabb minőségcélok meghatározása, feladat-felelős-határidő kijelölésével.		X		
	Biztosítsák, hogy a minőségbiztosítási folyamatokba, hallgatókat érintő kérdésekbe bevonják a hallgatókat (például hallgatói képviselő delegálása a Doktori Iskola Tanácsába).	X			
1.2, 1.9 A képzési programok kialakítása és jóváhagyása, folyamatos figyelemmel kísérése és rendszeres értékelése	Képzési tervek felépítésének összehangolása magyar és angol nyelven. A Bizottság részére – a látogatás során kért és – később megküldött angol nyelvű képzési tervek közül több dokumentum magyar nyelvű részeket is tartalmaz, amire a külföldi hallgatónak angolul lenne szüksége (pl. számonkérés feltételei, osztályzás mikéntje). A magyar változatból viszont az utóbbiak hiányoznak.		X		
	A képzési terv alakításába, értékelésébe, felülvizsgálatába a hallgatók bevonása.	X			
1.3 Hallgatóközpontú tanulás, tanítás és értékelés	Szervezett hallgatói elégedettségmérés bevezetése, akár a karral közösen kidolgozva.		X		
	Formális fellebbezési lehetőségek szabályzatba foglalása.	X			

1.4 A hallgatók felvétele, előrehaladása, tanulmányaik elismerése és a képesítés odaítélése	A felvételizők, érdeklődők számára készítsenek egyértelmű, nyilvános tájékoztató anyagot a várható önköltségről. Az angol önköltség fix összegű. A jelenlegi, magyar nyelvű képzésre vonatkozó tájékoztatás ebben a formában nem megfelelő („A önköltség a magyar nyelvű képzésben félévente 80.000 Ft és 500.000 Ft között lehet, függ a választott iskolától/programtól, valamint attól, hogy a képzés során milyen mértékben veszik igénybe az SzTE infrastruktúráját.”)	X			
1.5 Oktatók	OMHV-kérdőív vagy egyéb hallgatói visszajelzési módszer bevezetése a hallgatók bevonásával, a PhD-képzés sajátosságainak figyelembevételével. A visszajelzések elemzése, felhasználása az oktatók teljesítményértékelésében, és a képzési programok fejlesztésében.	X			
	Az oktatók teljesítményének mérése világosabb, pontosabb szabályozást kíván meg, a tudományos munka szorosabb nyomon követésére van szükség. Jelenleg nem látható, hogy az önértékelésben és a Minőségbiztosítási Tervben is említett „A doktori iskola tanácsa rendszeresen értékeli az iskola tagjainak tudományos és oktatói munkásságát az érvényben levő akadémiai normák alapján.” értékelésnek van-e nyoma, következménye, jelentősége a törzstagok szempontjából.	X			
	A programtanácsok rendszeresen és szervezeten tekintsék át a témakiírásokat, esetleg bizonyos tekintetben revideálják azokat, hogy az egyes, sok hallgatót vezető kollégákra kevesebb teher háruljon.		X		
	A témakiírás, témakiírói megbízás feltételeit, eljárását szabályzatban szükséges rögzíteni.		X		
1.7 Információkezelés	A doktori iskola határozza meg, mely döntéshozatali megalapozó adatokat követi figyelemmel a PDCA-ciklus (Plan-Do-Check-Action) hatékony működtethetősége érdekében.		X		

	A hallgatók, oktatók és nem oktató személyzet bevonása az adatszolgáltatásba, elemzésbe, valamint a követő intézkedések tervezésébe. A gyűjtött és elemzett adatok alapján megtett intézkedések eredményeinek dokumentált, átlátható nyomon követése.	X			
	Végzett hallgatók életútjának tudatos nyomon követésének bevezetése.	X			
1.8 Nyilvános információk	A DI honlapjának frissítése, az ESG 1.8 fejezetben részletesen jelzettek alapján, a hiányok pótlása.		X		
	Tegyenek nyilvánossá a végzetek elhelyezkedéséről információkat, kimutatást.	X			
	A DI tanácsának és a programtanácsok névsora, beosztása legyen nyilvános.	X			
	A működő co-tutelle képzésekről tegyenek közzé tájékoztatást, leírást.	X			
	Az együttműködési megállapodások felülvizsgálata, frissítése.		X		